

Forex Spot ili Futures

Piše: Tatjana Kalezić

Transakcije na Forex Spot tržištu se zaključuju trenutno, po trenutno formiranom odnosu (kursu) valuta, dok transakcije na Forex Fjučers (Futures) tržištu predstavljaju percepciju o vrednosti, tj. odnosu valuta u budućnosti. Oba ova tržišta su mesto na kojem se u susretu ponude i potražnje formiraju međusobni odnosi valuta. Obim tržišnih aktivnosti, kao i trendovi, koji su na valutnom tržištu jači nego na bilo kojem drugom tržištu, uticali su da trgovanje na valutnim tržištima ima impresivan profitni potencijal, ali i rizik.

Početkom 70-tih godina, ubrzo nakon ukidanja sistema po kojem se vrednost valuta utvrđivala u odnosu na dolar, investitori su dobili mogućnost da trguju valutama i profitiraju na razlici u ceni, u uslovima slobodno formiranih odnosa između valutnih parova.

U to vreme, procenjeno je da valute mogu imati pozitivan ekonomski potencijal i odlučeno da valutni derivati postanu deo berzanskog poslovanja CME, gde se do tada trgovalo isključivo poljoprivrednim proizvodima, da bi do 2008. godine trgovina valutama dosegla 3 trilion dolara u dnevnom obimu.

Uvođenjem akta, kojim su regulisani uslovi za trgovanje valutnim derivatima 2000. godine, kojim je smanjena standardna trgovinska jedinica i uvedena, za male investitore dobrodošla finansijska usluga leverage (i do 1:500), na osnovu koje je „trejderima“ omogućeno da trguju sa minimalnim depozitom i od 100 dolara, ali koja u uslovima male volatilnosti može doneti

gubitke, ali i značajne profite u kratkom vremenskom periodu, Forex Spot trgovina je dostigla neverovatne obime.

Danas je tržište valuta skup valutnih instrumenata Spot, Fjučersa i Opcija, na kojem su, zbog ovakve višeslojne strukture, jasno definisani modeli trenda postali veoma teški za prepoznavanje u kratkoročnim trgovinskim strategijama.

Ovo je problem s kojim se susreće većina, ne samo „trejdera“ početnika, nego i profesionalnih „trejdera“ i menadžera, a koji se može prevazići kombinovanjem Spot i Fjučers transakcija u cilju smanjenja rizika trgovanja.

Pored toga, kao potencijalne teškoće na Forex Spot tržištu pojavljuju se i kamatne stope, koje se obračunavaju svakih 24h za otvorene pozicije, i isklizavanje tržišta (slippage), koja se javljaju kao rezultat sporadičnih trgovinskih aktivnosti, što su, sve zajedno, okolnosti zbog kojih se trgovanje na Forex Spot tržištu često ne završava uspešno.

Uvođenjem trgovanja valutama na tržište, praktično je kreiran instrument pomoću kojeg su se internacionalne kompanije i banke mogle zaštititi od rizika pada vrednosti valuta na tržištu, obavljanjem simultanih transakcija Spot kupovine određene valute i prodaje valutnog Fjučersa ili kupovine valutne Opcije. Ovakva zaštita omogućavala je održavanje transakcije tokom dužeg vremenskog perioda, bez obzira na kratkoročna osciliranja tržišta. Do danas se ništa značajnije nije promenilo. Valutna Spot transakcija se i danas može zaštititi Fjučers transakcijom, dok transakcija Opcijom može poslužiti kao zaštita i na Spot i na Fjučers tržištu.

Samostalni „trejderi“, koji postaju sve značajniji učesnici u trgovanju valutama, veoma retko analiziraju međusobni odnos valutnih tržišta, Spot, Fjučers i tržišta Opcija i obično su skoncentrisani na analizu Spot tržišta i korišćenje stop naloga, kao jedinog sredstva zaštite od rizika, što je samo jedna trećina od raspoloživih mogućnosti zaštite.

Pravilnim kombinovanjem Spot naloga sa Fjučersima ili Opcijama, valutni „trejderi“ mogu imati dvostruke koristi:

- od kratkoročnih fluktuacija (Spot) i od
- maksimalnog iskorišćenja koje imaju dugoročni trendovi (Fjučers), koji se ne mogu ostvariti trgovanjem samo na Forex Spot tržištu.

Iako Forex Spot, Forex Fjučers i Opcije stvaraju snažan lanac međusobne zaštite u trgovanju, ne znači da su 100% efikasni i da u potpunosti mogu eliminisati mogućnosti gubitaka, ali svim „trejderima“ daju mogućnost da u svoj trgovinski plan uvedu hedžiranje, do pre samo jedne decenije isključivu privilegiju multinacionalnih banaka, kao novu dimenziju menadžmenta rizika.

Spot Forex

Necentralizovano tržište

U uslovima necentralizovane organizacije, međusobni odnos valuta formira se na osnovu ponude i potražnje.

Neregulisano tržište

Polako ali sigurno, u Spot Forex tržište se uvode određene regulative, ali je još uvek najmanje

regulisano od svih tržišta na kojima se trguje finansijskim derivatima, što znači da, u slučaju bilo kakvog problema sa računom ili transakcijom, ne postoji institucija koja u potpunosti reguliše Forex tržište.

Rizici

Kada se trguje na polu regulisanom tržištu, važno je što bolje se informisati o brokerskoj kući koja obezbeđuje trgovinski račun i pristup tržištu.

Nema provizije

Forex brokeri uglavnom ne naplaćuju proviziju za svoje usluge. Brokerske kuće zarađuju na razlici u ceni koja se obračunava u pipsevi-ma. Međutim, često se pojavljuju brokeri koji povećaju razliku u ceni sa 2-3 pipsa, čak do 5-10 pipseva.

Leverage (poluga)

Na Spot Forex tržištu 1:500 leverage je uobičajena usluga koja omogućuje trgovanje sa minimalnim depozitom.

Forex Futures

Centralizovano tržište

Chicago Mercantile Exchange (CME) je kuća

Forex Fjučersa. CME je jedna od najvećih berzi na svetu. Najveće banke na svetu preko CME i Forex Fjučersa obavljaju hedž transakcije.

Regulisano tržište

Tržište Forex Fjučersa je u potpunosti regulisano, u prvom redu od strane državnog regulativnog tela National Futures Agency (NFA). Kompanije, preko kojih je omogućeno trgovanje Fjučersima, takođe podležu određenim propisima.

Globex sistem

Kao i druga Fjučers tržišta, trgovanje Forex Fjučersima odvija se u Globex sistemu, što znači da se transakcije realizuju u direktnom susretu kupaca i prodavaca na tržištu.

Vreme trgovanja

Aktivnost Spot Forex tržišta traje 24h, tokom svih radnih dana, dok aktivnost Forex Fjučers tržišta značajno opada posle završetka US radnih sati, sve do narednog dana. ■

Autor je
Int. broker,
regionalni predstavnik
Broco Company, Russia
i direktor Agencije Tink, Novi Sad,
www.forexns.com